

КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТ НА БЪЛГАРСКИЯ ЕНЕРГИЕН СЕКТОР

1. Силни и слаби страни

Отговорната институция на национално ниво за управление на енергийния сектор, както и за изпълнение на Енергийната стратегия на ЕС е Министерството на енергетиката. Биха могли да се изброят следните недостатъци в управлението на сектора в България, като на първо място е широко разпространената корупция на всички нива, лошото управление на държавните енергийни предприятия, както и проблеми с процедурите за обществени поръчки, особено свързани с големи енергийни инфраструктурни проекти.

Неблагоприятно е положение на България по отношение на наличието на водни ресурси. Въпреки това, хидроенергетика е силно развита като към момента има инсталирани мощности за над 2000 MW, но ресурсът е ограничен и е достигнат прага на потенциал В България има изградени и функциониращи около 242 ВЕЦ.

Недостатък е, че страната не използва Черно море за развитие на вятърна енергия.

Въпреки, че България има някаква степен на адекватно управление на отпадъците, то тя не използва биогаза на очакваното равнище. Има изградени 52 градски пречиствателни станции за отпадъчни води. Чрез използването на утайки от тях би могло да се произвежда биогаз, който да се използва в енергийната система.

Силно регулираният пазар на електроенергия в България е доминиран от няколко основни играчи, които са изградили монопол в страната. Няма реална конкуренция, която би могла да позволи на потребителите да изберат своя доставчик, тъй като във всеки географски регион има само един лицензиран доставчик. Повечето наблюдатели на българския енергиен пазар подчертават високата зависимост на страната от вноса на руски газ и технологии, честите промени в законодателната и регулаторна среда, както и „енергийна бедност” като основни предизвикателства в процеса на реструктуриране на енергетиката.

Страната е нетен износител на електроенергия (в Гърция, Румъния и Сърбия). Над 50% от използваните въглища в лигнитните електроцентрали се внасят от Русия, както и цялото ядрено гориво, захранващо двата активни реактора ВВЕР-1000 на АЕЦ Козлодуй.

Благодарение на благоприятното си географско положение, България е важна транзитна страна. Тъй като големият проект „Южен поток” няма да се състои, то

българското правителство е стартирало проект „Балкански хъб”, който има за цел да засили позиционирането на страната като регионален възел за разпределение на газ.

Въпреки, че през 2012 г. беше прекратено строителството на втората атомна електроцентрала в Белене, то нейното бъдеще все още не е ясно и може да се очаква отново старт на проект, който е обаче е заплашен от нови скандали и като несигурност.

Според доклад на Odyssee-Mure от 2015 г., индустрията в България е най-големия потребител на енергия. Най-големият потребител в сектора е химическата промишленост с дял от 30% от крайното потребление на енергия в промишлеността.

Съгласно статистическите данни секторът на МСП допринася значително за формирането на профила на българската икономика като най-ресурсно-енергийно-интензивна икономика сред икономиките на ЕС. България се нарежда на първо място по енергийна интензивност в ЕС-27, т.е. българската икономика изразходва най-голямо количество енергия, необходима за производството на единица БВП, или с 77,34% повече от средното за ЕС-27. Въпреки дългосрочната тенденция за подобряване на енергийната ефективност на българската икономика, измерена чрез общия индекс на енергийна ефективност ODEX, България се нарежда на последно място по енергийна ефективност на равнище ЕС-27, който е един от факторите, ограничаващи производителността и конкурентоспособността на предприятията в България. Високата енергийна интензивност на индустрията се дължи на физически остарели технологии, ограничен достъп до нови добри практики, системи и модели за производство на енергия и ефективност. Има необходимост от подмяна на големи производствени мощности и системи, но тя изостава поради недостатъчните финансови ресурси и относително бавното възстановяване на инвестициите в тях, като по този начин цената на електроенергията в страната все още е една от най-ниските.

България е почти 100% зависима от вноса на газ от Русия, тъй като пазарът не е либерализиран и страната разчита на един доставчик и един тръбопровод. Това е основната причина, поради която цената за внос на газ е сред най-високите в Европа. Не е изненадващо, че по-малко 1% от домакинствата използват газ за отопление и готвене. Населението използва субсидирана електроенергия за отопление, като на практика задължава правителството да запазва изкуствено ниски цени на електроенергията, което в същото време води до технологична стагнация на сектора. Развитието на адекватни инфраструктурни съоръжения и газови връзки със съседните страни (Румъния, Гърция, Сърбия, и по-специално Турция) ще осигурят непрекъсваеми и диверсифицирани доставки, както и ще осигурят необходимите условия за физическо функциониране на